

DATUM 3 juli 2013
AUTEUR Bert Rödel
PORTEFEUILLEHOUDER Mr. R.S. Cazemier
ONDERWERP Aanvullende ombuigingstaakstelling 2014 - 2017
AGENDAPUNT ntb

CODE 2013/3
REGISTRATIENUMMER 13003877

PAGINA 1/7

Voorstel regioraad

Samenvatting

Voor de jaren 2014 - 2017 stellen wij voor een aanvullende ombuigingstaakstelling van € 1,6 mln. te realiseren met de volgende fasering:

- 2014 - € 400.000
- 2015 - € 400.000 (cumulatief € 800.000)
- 2016 - € 400.000 (cumulatief € 1.200.000)
- 2017 - € 400.000 (cumulatief € 1.600.000)

Deze taakstelling zal tot een neerwaartse bijstelling van de gemeentelijke bijdrage leiden¹ en moet binnen onze bedrijfsvoering gevonden worden binnen andere beleidsterreinen dan het taakveld Recreatieve Voorzieningen, omdat dit taakveld het wegvallen van de provinciale bijdrage van € 603.000 per 2017 moet opvangen. Bij de concretisering zullen de adviezen die door de visitatiecommissies en de bijzondere rekenkamer zijn aangedragen worden benut.

In de jaren 2014 – 2017 willen wij per saldo een (structurele) taakstelling realiseren van € 2.203.000 (€ 1.600.000 + € 603.000 voor het taakveld Recreatieve Voorzieningen).

Aan de regioraad,

In bijlage 1 treft u een nadere uiteenzetting over de bijdrage die door onze organisatie in de afgelopen jaren is geleverd als bijdrage in de bezuinigingsopgaven van de deelnemende gemeenten.

Ombuigingstaakstelling 2014-2017 / effecten gemeentelijke bijdrage

Ondanks onze bijdrage in de bezuinigingsopgaven van de gemeenten constateren wij dat de signalen vanuit diverse gemeenten over mogelijke aanvullende ombuigingen als onontkoombaar moeten worden gezien voor onze organisatie.

Vanuit onze verantwoordelijkheid willen wij ten opzichte van de geraamde gemeentelijke bijdrage 2013 (€ 22.328.819) een extra ombuiging realiseren van 10% (€ 2.200.000 afgerond). Hierbij wordt de bij het domein Leefomgeving nog te realiseren taakstelling van € 603.000² vanwege het vervallen van de provinciale bijdrage (uiterlijk in 2017 te realiseren) op het taakveld Recreatieve Voorzieningen in mindering gebracht.

¹ Financiële consequenties gepaard gaande met de raming van o.a. de jaarlijkse prijs- en looncompensatie, conform afgesproken systematiek in de regioraad van februari 2013, worden jaarlijks financieel vertaald en doorberekend in de gemeentelijke bijdrage. Dit is ook van toepassing voor de overige uitgangspunten van de begroting en niet voorziene maatregelen, door bijvoorbeeld besluitvorming door het rijk. Voor nadere toelichting met betrekking tot de compensatie van loon- en prijsontwikkelingen via het gemeentefonds wordt verwezen naar bijlage 1.

² Deze taakstelling bij het domein Leefomgeving betekent dat 23% op het taakveld Recreatieve Voorzieningen (uiterlijk in 2017 te realiseren) via een lastenverlaging en/of met verhoging van de baten op het taakveld Recreatieve Voorzieningen moeten worden gerealiseerd.

Per saldo betekent dit, naast de nog op te lossen restantaakstellingen en ombuigingen in 2013 van € 402.000, voor de jaren 2014 - 2017 een aanvullende ombuigingstaakstelling van € 1.600.000 (afgerond) (2,2 mln. -/- 0,6 mln.) gerealiseerd moet worden. Deze zal gevonden moeten worden binnen de andere beleidsterreinen dan het taakveld Recreatieve Voorzieningen. Deze ombuigingstaakstelling van € 1,6 mln. moet in 4 jaar worden gerealiseerd:

- 2014 - € 400.000
- 2015 - € 400.000 (cumulatief € 800.000)
- 2016 - € 400.000 (cumulatief € 1.200.000)
- 2017 - € 400.000 (cumulatief € 1.600.000)

Niet onvermeld mag blijven dat vanwege het eventueel wegvallen van de WGR-plus status en/of de invoering van het schatkistbankieren per 1 januari 2014 het begrote financieringsresultaat van € 340.000 onder druk komt te staan. Als dit financieel risico werkelijkheid gaat worden in 2014 vinden wij het realistisch dat dit (rente)risico als niet gerealiseerde (rente)taakstelling in de jaarrekening 2014 wordt gepresenteerd en niet als extra taakstelling hoeft te worden opgelost. Hoe we hiermee omgaan met ingang van 2015 en volgende jaren zullen wij betrekken bij de te hanteren uitgangspunten van de begroting 2015.

Verdeling taakstelling over de programma's

Over de verdeling van de taakstelling van € 400.000 voor 2014 over de programma's komen wij in het najaar 2013 terug middels een separaat voorstel en een daarbij horende begrotingswijziging 2014. Op dit moment wordt volstaan met een centraal geraamde taakstelling zoals opgenomen in bijlage 3 bij dit voorstel.

Afvloeiing / reorganisatiekosten

Het is onvermijdelijk dat realisatie van de ombuigingstaakstelling niet zonder ingrijpende keuzes zal gaan. Het laten vervallen van taken bij onze organisatie, met afvloeiing van personeel tot gevolg, leidt al snel tot afvloeiing-/reorganisatiekosten. Over dekking van dergelijke kosten (via de exploitatierekening of te treffen voorziening) zal nog nadere besluitvorming moeten plaats vinden, omdat Regio Twente vrijwel geen eigen vrij besteedbare reserves (saldo algemene reserve, exclusief domein egalisatiereserves eind 2012 bedraagt € 0,-) kent.

Rapportages visitatiecommissies en advies van de bijzondere rekenkamer

Mede met het oog op de realiseerbaarheid van de in onze ogen noodzakelijke taakstelling, hebben wij onlangs een visitatie laten uitvoeren, onder begeleiding van een bijzondere rekenkamer. Dit proces heeft naast een beperkt aantal concrete bezuinigingen vooral aangetoond dat de bedrijfsvoering van Regio Twente legitiem is en effectief en efficiënt wordt uitgevoerd. Geconcludeerd is dan ook dat verdere besparingen alleen kunnen worden gerealiseerd door het afstoten, afslanken of anders organiseren van werkzaamheden, waarvoor nadere afspraken met gemeenten moeten worden gemaakt of verdere vormen van samenwerking worden ontwikkeld. Daarvoor is in veel gevallen nader overleg en onderzoek nodig. Met betrekking tot realisering van de in dit voorstel genoemde taakstelling zullen wij de door de visitatiecommissies en bijzondere rekenkamer aangedragen adviezen en aanbevelingen betrekken.

Totaal ombuigingen 2010 – 2017

Uitgaande van volledige realisering van alle in bijlage 1 genoemde taakstellingen en de voorgenomen aanvullende taakstelling van € 1.600.000 en de te realiseren taakstelling op het taakveld Recreatieve Voorzieningen van € 603.000 betekent dat onze organisatie in de

jaren 2010 – 2017 per saldo voor een bedrag van € 5.893.082 (€3.690.082³ + € 2.203.000⁴) aan ombuigingen heeft gerealiseerd.

Overleg portefeuillehouders financiën 10 april 2013

Op 10 april 2013 is in het overleg met de portefeuillehouders financiën door de voorzitter en de portefeuillehouder financiën van gedachten gewisseld over de door ons bestuur voorgestane aanvullende ombuigingstaakstelling voor de jaren 2014-2017. Tevens heeft er een eerste oriënterende discussie plaats gevonden over de adviezen van de visitatiecommissies en de bijzondere rekenkamer.

De portefeuillehouders financiën hebben hun waardering uitgesproken over de rapportages en de hierbij horende adviezen.

Tijdens het overleg ontstond de volgende lijn:

- de samenwerking van de Twentse gemeenten staat niet ter discussie – wordt als waardevol en noodzakelijk gekenschetst;
- bezuinigingen mogen niet ten koste gaan van het binnenhalen van middelen t.b.v. Twente;
- gezien de opbrengst van het visitatietraject is het de vraag of 4 maal 4 ton bezuinigen wel reëel is – verzocht wordt de aanbevelingen uit de rapporten serieus te nemen – helder is dat hieruit niet de mogelijkheid van de 4 maal 4 ton bezuiniging blijkt;
- bezuinigingen zouden meer macro beschouwd moeten worden (schrappen van beleidscapaciteit gezondheid bij gemeenten die al geleverd wordt vanuit GGD is geen bezuiniging op Regio Twente, maar wel op de gemeentelijke begroting);
- een aantal gemeenten heeft aangegeven op Regio Twente te moeten bezuinigen – een aantal gemeenten niet.

Tenslotte geven wij in bijlage 2 een nadere uiteenzetting / toelichting op de systematiek van de prijs- en looncompensatie in relatie tot ons takenpakket en het gemeentefonds.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de nog op te lossen knelpunten / restanttaakstellingen 2013 ter grootte van € 402.000.
2. In te stemmen met een aanvullende ombuigingstaakstelling van € 1.600.000,- voor de jaren 2014 - 2017 waarvan de taakstelling per jaar er als volgt uit ziet:
2014: € 400.000
2015: € 400.000 (cumulatief € 800.000)
2016: € 400.000 (cumulatief € 1.200.000)
2017: € 400.000 (cumulatief € 1.600.000)
Genoemde taakstelling per jaar moet tot een neerwaartse bijstelling van de gemeentelijke bijdrage leiden voor deze jaren.
3. In te stemmen met begrotingswijziging nummer 1 voor het jaar 2014, waarin de ombuigingstaakstelling 2014 ter grootte van € 400.000 centraal geraamd wordt.
4. Zodra het geraamde financieringsresultaat (€ 340.000) in 2014 niet of niet geheel wordt gerealiseerd vanwege het wegvallen van de WGR-plus status en/of de invoering van het schatkistbankieren per 1 januari 2014 ermee in te stemmen dat dit financieel risico als niet gerealiseerde (rente)taakstelling wordt gepresenteerd en niet als extra taakstelling hoeft te worden opgelost in 2014.

³ Zie bijlage 1. Hiervan is € 588.083 overgedragen aan de Veiligheidsregio Twente

⁴ Specificatie: € 603.000 + € 1.600.000 = € 2.203.000.

De gepresenteerde ombuigingsbedragen zijn niet de bedragen waarmee de gemeentelijke bijdrage wordt verlaagd, omdat de geraamde taakstellingen in feite verlaagd moet worden met de jaarlijks te ramen autonome ontwikkelingen (waaronder de raming van de prijs- en looncompensatie) om uiteindelijk tot het netto-effect voor de gemeentelijke bijdrage te komen. Voor de organisatie betekent dit echter wel dat het bedrag van € 5.985.058 wel binnen de begroting gevonden moet worden, ofwel veelal lasten verlagingen of enkele verhogingen van de baten.

5. Kennis te nemen dat in het najaar 2013 een begrotingswijziging 2014 ter vaststelling wordt aangeboden, waarin de verdeling van de ombuigingstaakstelling 2014 (€ 400.000) over de programma's wordt geraamd.
6. De voorstellen en aanbevelingen zoals genoemd in de rapportages van de visitatiecommissies en de bijzondere rekenkamer zoveel mogelijk te betrekken bij de te nemen maatregelen die voor de realisatie van taakstelling noodzakelijk zijn.

Enschede, (6 mei 2013)

Dagelijks bestuur,
secretaris,

voorzitter,

Dr. Ing. G.J.M. Vos

P.E.J. den Oudsten

Bijlage(n)

1. Reeds geleverde inspanningen als bijdrage in de bezuinigingsopgaven van de gemeenten.
2. Netto daling gemeentelijke bijdrage 2014.
3. Begrotingswijziging nummer 1 van het jaar 2014.

Bijlage 1 Reeds geleverde inspanningen als bijdrage in de bezuinigingsopgaven van de gemeenten

Ook onze organisatie heeft de afgelopen jaren een forse bijdrage geleverd in de bezuinigingsopgaven van de deelnemende gemeenten. Door de nieuwe bezuinigingen van het kabinet lijken gemeenten opnieuw € 200 mln. minder te krijgen via het gemeentefonds. Dit komt door de zogenaamde “trap op, trap af” systematiek. Daar bovenop gaan de decentralisaties de agenda van gemeenten meer en meer financieel en beleidsmatig bepalen. De decentralisaties gaan gepaard met flinke kortingen.

Financiële taakstellingen 2010 - 2013

Voor een goede beeldvorming van door ons geleverde en te leveren inspanningen in de ombuigingsperikelen schetsen we de ombuigingsopgaven waarvoor onze organisatie zich de afgelopen jaren gesteld zag. In onderstaande tabel staan de taakstellingen waarover in de afgelopen jaren besluiten door de regiораad zijn genomen.

Taakstelling	Bedrag in Euro
Ombuigingsoperatie 2010-2012: -Opgedragen regiораadsbesluit 18 november 2009; -Correctie individueel maatwerk -Surplus ombuigingsoperatie	2.500.000 91.000 – 61.096 <u>2.470.096</u>
Integratie JGZ 0-19 (2010-2012)	535.000
Prijscompensatie 2012	99.819
Prijscompensatie 2013	88.428
(Rendementsverbetering) Recreatieve Voorzieningen	186.715
Totaal	3.380.058
Hiervan overgedragen aan Veiligheidsregio Twente	588.083

Ombuigingstaakstelling / knelpunten 2013

In het lopende begrotingsjaar 2013 moeten we nog een aanzienlijke ombuigingstaakstelling / knelpunten oplossen, waarvan de specificatie er als volgt uit ziet:

Restanttaakstellingen

- vervallen prijscompensatie 2012/2013 € 70.000;
- restanttaakstelling ombuigingsoperatie 2010/2012 bedrijfsvoering Regio Twente € 22.000;

Knelpunten GGD (€ 160.000) en bedrijfsvoering (€ 150.000)

- HKZ certificering GGD € 20.000;
- taakstelling bedrijfsbureau JGZ € 100.000;
- interactieve communicatie GGD € 40.000; en
- (knelpunten) doorontwikkeling Bedrijfsvoering € 150.000, (digitalisering van Post & Archief, structurele kwetsbaarheid bij website werkzaamheden, kwetsbaarheid ICT, verdere doorontwikkeling van de selfservice portal bedrijfsvoering en bedrijfsvoeringconcept).

Per saldo moet een bedrag van € 402.000, gevonden worden in 2013 als oplossing voor de restanttaakstellingen en enkele knelpunten. Via de eerste tussentijdse rapportage 2013 zult u nader worden geïnformeerd over de voortgang en realisatiegraad.

Samenvattend moet de organisatie voor de jaren 2010 – 2013 ombuigingstaakstellingen / knelpunten oplossen ter grootte van € 3.690.082 (€ 3.380.082 + knelpunten GGD € 160.000 + knelpunten bedrijfsvoering € 150.000)⁵.

⁵ Waarvan € 588.083 is overgedragen aan de Veiligheidsregio Twente

Bijlage 2 Netto daling gemeentelijke bijdrage

Financiële consequenties gepaard gaande met de raming van onder meer de jaarlijkse prijs- en looncompensatie, conform afgesproken systematiek in de regioraad van februari 2013, worden jaarlijks financieel vertaald en doorberekend in de gemeentelijke bijdrage. Dit is ook van toepassing voor de overige uitgangspunten van de begroting en niet voorziene maatregelen, door bijvoorbeeld besluitvorming van het Rijk.

Gemeentefonds / normeringssystematiek

Gemeenten zijn, met inachtneming van de wet- en regelgeving, autonoom in het voeren van hun beleid, bekostigd uit het gemeentefonds. Via het gemeentefonds wordt bewerkstelligd dat de gemeenten middelen krijgen toebedeeld om hun taken naar behoren uit te voeren. Hieronder vallen ook de wettelijke taken die Regio Twente voor hen uitvoert.

De omvang van het gemeentefonds ontwikkelt zich volgens de normeringssystematiek en door toevoegingen en/of onttrekkingen aan het fonds in verband met taakmutaties.

De normeringssystematiek houdt in dat het fonds meebeweegt met de netto gecorrigeerde rijksuitgaven, volgens het principe «samen de trap op, samen de trap af». Op die wijze wordt het jaarlijkse groeipercentage, het zogenaamde accres, bepaald. Bepaling van het accres van het gemeentefonds geschiedt op basis van een norm. Deze norm is de jaarlijkse procentuele ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Extra uitgaven, bezuinigingen, mee- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben in deze systematiek direct invloed op de omvang van het gemeentefonds.

In onder andere de jaarlijkse (juni)circulaire van het gemeentefonds wordt een indicatie van de loon- en prijsontwikkelingen gepresenteerd die van invloed is op de overheidsuitgaven. Deze gegevens zijn afkomstig van het Centraal (CPB). Het betreft macro-indicatoren die een beeld geven van de algemene trendmatige ontwikkelingen. Zij zijn, met de nodige terughoudendheid, toe te passen op individueel gemeentelijk niveau. In de circulaires worden de twee loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector gepresenteerd: de prijsmutaties van de netto materiële overheidsconsumptie (goederen en diensten) en van de lonen en salarissen.

Het feit dat Regio Twente veelal wettelijke taken uitvoert, waarvoor de gemeenten via het gemeentefonds middelen krijgen toebedeeld om deze naar behoren te kunnen uitvoeren, en daarbij een correctie in het gemeentefonds plaatsvindt voor loon- en prijsontwikkelingen voor deze taken, betekent dat de stijging van de gemeentelijke bijdrage bij onze organisatie een enigszins “vertekend” beeld laat zien.

Uitgaande van de redenering dat de component loonsomstijging gecompenseerd wordt via het gemeentefonds, brengen wij onderstaand overzicht onder uw aandacht.⁶ Dit overzicht laat namelijk een ander beeld zien dan alleen een cijfermatige vergelijking van de stijging van de gemeentelijke bijdrage 2014 ten opzichte van 2013 (=stijging van € 786.750).

Bruto stijging gemeentelijke bijdrage 2014 (inclusief raming prijs- en looncompensatie en overige uitgangspunten)	€ 786.750
AF:	
Raming looncompensatie 2014. Op basis van verdeelsystematiek gemeentefonds gaan we in deze opzet ervan uit dat via gemeentefonds (volledige) correctie zit voor loonontwikkelingen ⁷	€ 662.542 -/-
(Toegestane) gecorrigeerde stijging gemeentelijke bijdrage 2014 op basis van overige uitgangspunten	€ 124.208
Ombuigingstaakstelling jaarschijf 2014	€ 400.000 -/-
Netto daling gemeentelijke bijdrage 2014	€ 275.792 (daling)

⁶ Redenatie kan ook worden gehanteerd voor de raming van de prijscompensatie

⁷ Zoals hiervoor uiteengezet, moeten de in de circulaires van het gemeentefonds gepresenteerde indicaties van de loonontwikkelingen met de nodige terughoudendheid worden toegepast voor de individuele gemeenten.

De grootste component van de jaarlijkse stijging van de gemeentelijke bijdrage is de raming van de looncompensatie (loonsom 2014 Regio Twente: € 21,5 mln.). In diverse ambtelijke en bestuurlijke gremia is de stijging van de gemeentelijke bijdrage bij onze organisatie onderwerp van gesprek. Echter, loonsomstijgingen worden net zoals binnen de gemeenten onverkort geraamd cq. verwerkt in de begroting, waarbij eigen keuzevrijheid bestaat met betrekking tot welke (index)systematiek hiervoor wordt gehanteerd. Zoals hiervoor aangegeven is over de te hanteren systematiek bij onze organisatie helderheid.

Conclusie

Ervan uitgaande dat de gemeenten via het gemeentefonds middelen toebedeeld krijgen om hun taken naar behoren uit te voeren (waaronder de wettelijke taken die Regio Twente voor hen uitvoert), en hiervoor via de normeringssystematiek van het gemeentefonds middelen ontvangen (waar loon- en prijsontwikkelingen onder vallen), en rekening houdend met de door ons voorgenomen extra ombuigingstaakstelling voor 2014 van € 400.000, is voor 2014 sprake van een (netto) daling van de gemeentelijke bijdrage⁸.

Met de hiervoor uiteengezette toelichting gaan wij ervan uit dat wij de jaarlijks terugkerende discussies over de stijging van de gemeentelijke bijdrage (voor prijs- en loonstijgingen) in een ander "daglicht" hebben kunnen plaatsen.

⁸ Vanwege de normeringssystematiek van het gemeentefonds valt niet exact aan te geven, of volledige compensatie plaatsvindt voor loonontwikkelingen.